

Klub chovateľov Slovenských hrvoľiakov zorganizoval už tradične tretí januárový víkend (19. - 20. 1. 2019) v spolupráci so ZO SZCH Veľké Kostoľany II. špeciálnu klubovú výstavu slovenských hrvoľiakov. V príjemnom prostredí miestneho Kultúrneho domu, aj vďaka ústretovému prístupu starostu obce Mgr. Gilberta Lišku.

Význam, organizácia a úroveň výstavy, ako aj výročná členská schôdza klubu, niesli sa v duchu významného jubilea, ktorú si náš klub v tomto roku pripomína. Tejto téme však bude venovaný v časopise Chovateľ osobitný priestor. Výstavný výbor sa postaral o zdarný priebeh a výbornú úroveň podujatia. Expozíciu holubov posúdili Ing. Ivan Krivosudský, Ivo Podberský st., Ing. Ivo Podberský, Ing. Marek Vražba, Ladislav Šipoš a Ing. Rastislav Bielik, posudzovatelia, členovia klubu, bez nároku na odmenu. Veľká vďaka patrí aj vystavovateľom za predvedenie pekného počtu kvalitných jedincov, čím zasa prispeli k propagácii nášho jediného národného plemena hrvoľiakov. Účasť vystavovateľov opäť potvrdila, že je to jeden z najsilnejších chovateľských klubov chovateľov holubov na Slovensku.

Pristúpme však k hodnoteniu expozície. Na špeciálnej klubovej výstave bolo vystavených 292 slovenských hrvoľiakov v 18 farebných rázoch od 43 chovateľov - členov klubu. Už tradične sa posudzovali zvlášť kategórie starý holub, stará holubica, mladý holub a mladá holubica. Tento systém nám zaručí viac holubíc a mladých holubov v expozícii. Úspešné sa ukázali aj boje o ocenenia jednotlivých memoriálov. Na základe motivujúceho postupu pri udeľovaní cien je potešiteľná vysoká účasť chovateľov v súťaži kolekcii.

Špeciálnu výstavu otvárali **SH červené (50)**. Tento počet vystavených holubov potešil a má v poslednom období narastajúci trend. Zvýšený počet chovateľov tak jasne naznačuje zvyšujúcu sa kvalitu vystavených holubov. Videli

sme jedince sytej, čistej farby, mohutných postáv, s primeranou hrvoľatosťou. Kvalita expozície ale nebola vyrovnaná, od holubov veľmi pekných až po holuby nízkej kvality. Najväčšie nedostatky, ktoré sa objavujú, sú zlá štruktúra peria, slabšia intenzita farby, menšie postavy a užšie hlavy. Vystavilo 11 chovateľov, Ing. Š. Adamec, R. Čierfaský, MVDr. A. Halmo, Ing. Š. Henžel, A. Kmeľko, I. Podberský st., J. Smatana, A. Šimic, L. Šipoš, D. Šulovský a J. Vaňo. Potešiteľný je fakt, že práve červené slovenské hrvoľiakky vysokej kvality, prezentoval tu aj jediný zahraničný vystavovateľ, priateľ Šimic. Nielen za pravidelnú účasť na tejto výstave, ale aj za výbornú nezištnú propagáciu nášho plemena v Česku, patrí mu osobitná vďaka nás všetkých.

Staré samce (22). Bolo vystavených niekoľko výborných holubov. Z nich vynikal holub J. Vaňa, ktorý so ziskom 96 b získal titul Šampión. Bol mohutnej postavy, dobrej hrvoľatosti a intenzívnej farby. Sekundoval mu holub L. Šipoša, ktorý získal Víťaznú cenu. Treba pozamenaf, že v tejto kategórii azda všetci vystavovatelia predviedli holuba, ktorý by na výstave nižšej kategórie bol schopný uspieť. Je vidieť, že korektná spolupráca prináša prvé plody.

Mladé samce (13). Pekný počet vystavených mladých holubov, víťazná cena bola udeľená holubovi mladého ambiciózneho chovateľa A. Kmeľka.

Staré holubice (19). Boli medzi nimi aj holubice výbornej kvality. Nad všetky kvalitou vynievala holubica I. Podberského st.. Mala širokú postavu a výbornú hrvoľatosť, získala 96 b a bol jej udeľený titul Šampiónka. Víťaznú cenu získala holubica J. Vaňa.

Mladé holubice (6). Menej vystavených holubíc oproti predošlým, Víťaznú cenu získala veľmi nádejná a pekná holubica Ing. Š. Adamca.

Víťazná kolekcia - kolekcia červených SH ocenená 381 b I. Podberského st.

SH čierne (46). Skupina sa prezentovala pekným počtom výborných holubov. Počet chovateľov aj vystavených holubov bol pomerne vyrovnaný. Boli tu holuby silnejších postáv, sytej farby a lesku s dobrou hrvoľatosťou. Avšak stále sa vyskytujú jedince chybných, užších postáv a menej intenzívnej farby. Vystavovalo desať členov klubu: Ing. Š. Adamec, P. Bulko, R. Čierfaský, Ing. Š. Henžel, A. Kmeľko, L. Letrik, Bc. R. Mítky, M. Petrik, Ing. I. Podberský a D. Šulovský.

Staré samce (19). Viacero chovateľov sa predstavilo peknými, typickými jedincami. Viacerými holubmi vysokej kvality sa prezentoval Ing. I. Podberský, na najlepšieho z nich oceneného 96 b získal titul Šampión. Vynikol dobrou hrvoľatosťou, sýťou farbou a leskom. Aj víťaznú cenu získal holub Ing. I. Podberského. Škoda, že pri viacerých, inak krásnych holuboch, pokrývala výstavná kondícia, čo sa následne prejavilo na ich bodovom ohodnotení.

Mladé samce (9). Táto kategória vyznela skutočne nadpriemerným dojmom! Víťaznú cenu získal na holuba Bc. R. Mítky. Sponzorská cena bola udeľená na kvalitného, nádejného holuba mladého chovateľa L. Letrika.

Staré holubice (9). Slušný počet, celkove dobrej kvality. Vynikla najmä holubica P. Bulka, ktorá zaslúžene so ziskom 96 b získala titul Šampiónka. Holubica M. Petrika získala Víťaznú cenu.

Mladé holubice (9). Pekný počet mladých holubíc, dobrej kvality. Najlepšia z nich P. Bulka získala Víťaznú cenu.

Víťaznou kolekciou sa stala najlepšia kolekcia čiernych Bc. R. Mítkeho ocenená 381 b.

Výstava pokračovala **SH žltými (30)**. Tvorili najkvalitnejšiu časť špeciálnej výstavy. Sústredilo sa tu najviac kvalitných holubov a holubíc hlavne v kategóriách starých. Spravidla vynikali hlavne šírkou a mohutnosťou postáv, hrvoľatosťou, sýtosťou a čistotou farby. Mnohé aj kvalitnou klieťkovou drezúrou a výstavnou kondi-

SH čierny bielopásavý stará 0,1, B646/17, 95 b, Šampión klubu 2019, chov. Martin Kmeľ.

SH modrý jarabý starý 1,0, B403/17, 95 b, Víťazná cena, chov. Štefan Krošlák.

SH modrý šupinatý mladá 0,1, P857/18, 94 b, Víťazná kolekcia, chov. Eugen Škvarenina.

ciou. Kvalitatívne vyniklo viacero holubov Ing. I. Krivosudského, najlepší z nich získal 97 b a Cenu Kolomana Slimáka pre najlepšieho slovenského hrvoľiaka na špeciálnej výstave. Vystavilo päť chovateľov, Ing. I. Krivosudský, Š. Guzmický, Ing. M. Smatana, R. Šusta a Š. Valiček.

Staré samce (15). Vysoké kvalite zodpovedalo aj vysoké hodnotenie. Viacero pekných jedincov. Š. Guzmický získal Víťaznú cenu. Kvalitné jedince prezentoval aj priateľ R. Šusta.

Mladé samce (2), boli dobrej kvality. Treba myslieť na budúcnosť, aby sme sa nedočkali postupného ústupu v kvalite tohto farebného rázu.

Staré holubice (9). O tejto kategórii platí to isté ako o kategórii starých holubov, viac holubíc bolo vyrovnaných špičkovej kvality. Titul Šampiónka získala s počtom 96 b holubica Ing. I. Krivosudského, jej prednosti - výborná farba, postava aj hrvoľatosť. Víťaznú cenu získal R. Šusta.

Mladé holubice (4) pôsobili dobrým dojmom. Sýta farba, dobré postavy. Víťaznú cenu získal na mladú holubicu Ing. M. Smatana.

Víťazná kolekcia - kolekcia žltých holubov R. Šustu s počtom 381 b.

SH modré bielopásavé (35). V posledných rokoch veľmi obľúbený a početne vystavovaný farebný ráz tentokrát zaostal za očakávaniami. Dúfajme, že to nebude dlhodobý trend. Skupina ako celok pôsobila ľúbivým dojmom, holuby sa prezentovali dobrou hrvoľatosťou, správnym postojom a čistými pásmi. Väčšiu pozornosť by bolo treba zamerať na mohutnosť, šírku postáv, intenzitu a čistotu farby. Vystavujú sa jedince v rôznych farebných odtieňoch, s výraznejšie dotiahnutými pásmi. Vystavovali piati chovatelia: E. Klč, Mgr. D. Krivosudský, P. Majtán, M. Matúš a Ing. M. Vražba.

Staré samce (15). Titul šampión bol udelený 96 b holubovi Mgr. D. Krivosudského. Holub je silnej postavy s výbornou hrvoľatosťou a sýtou farbou. P. Majtán získal na holuba Víťaznú cenu.

Mladé samce (6). Holuby predstavujú svojou kvalitou nádej. Víťaznú cenu získal nádejný mladý holub E. Klča.

Staré holubice (8) pôsobili vyrovnané. Holubica M. Matúša pôsobila najkompaktnejším dojmom a so ziskom 96 b získala titul Šampión. Ing. M. Vražba dostal na holubicu Víťaznú cenu.

Mladé holubice (6). Pekný počet vystavených mladých holubíc. Najlepšiu vystavil E. Klč a získal na ňu ocenenie Víťazná cena.

Víťazná kolekcia - najlepšia kolekcia modrých bielopásavých, 382 b, M. Matúša.

SH modré čiernopásavé (50). Potešil zvýšený počet vystavovateľov aj vystavených holubov. Bolo vidieť viacero jedincov s výbornou hrvoľatosťou a širokými postavami. Zaujali hlavne holuby Ing. R. Bielika, ktorý v každej z kategórií vystavil výborného jedinca a získal tak titul Majster klubu za najlepšiu kolekciu na špeciálnej výstave s počtom 384 b. Stálymi nedostatkami tohto rázu sú nevyrovnaná farba (bledšia na brušnej časti) a nepravidelná kresba

pásov. Vystavilo deväť chovateľov: Mgr. Art. M. Bielik, Ing. R. Bielik, R. Čierťaský, I. Ďurišek, Š. Földi, D. Magula, J. Magula, P. Majtán a L. Pobjecký.

Staré samce (17). V tejto kategórii kvalitou zaujalo viacero holubov. J. Magula získal na jedného z nich 96 b a ocenenie Šampión. Mal výbornú postavu, hrvoľ aj farbu. Víťaznú cenu získal holub R. Čierťaského.

Mladé samce (10). Potešil počet, pôsobili dobrým dojmom, holub J. Magulu získal Víťaznú cenu.

Staré holubice (12). Pekný počet vystavených holubíc, niektoré na vysokej úrovni. Titul Šampiónka bol udelený na holubicu ocenenú 96 b Ing. R. Bielika. Mala výbornú hrvoľ a mohutnú postavu. Pekná holubica Mgr. Art. M. Bielika získala Víťaznú cenu.

Mladé holubice (11) sa predstavili v hojnom počte, priemernej kvality. Mierne vyčnievala holubica I. Ďuriška, ktorá dostala Víťaznú cenu.

V skupine menej rozšírených farebných rázov bolo vystavených 55 holubov.

Čierne bielopásavé (10) vystavili traja chovatelia, M. Kmeť, Š. Krošlák a J. Petrikovič. M. Kmeť získal na holubicu s počtom bodov 95 titul Šampión. Mala dobrú postavu a presnú kresbu pásov.

Červené bielopásavé (12) vystavili dvaja členovia, MVDr. A. Halmo a J. Hybský. Titul Šampión - Cena Rudolfa Petrikoviča, získal na holuba s počtom 95 b J. Hybský. Mal výbornú hrvoľatosť, dobrú farbu a slušnú postavu.

Žlté bielopásavé (4) vystavil MVDr. A. Halmo. Na peknú mladú holubicu získal Víťaznú cenu.

Izabelové bielopásavé (10) vystavili chovatelia Z. Forgács a MVDr. A. Halmo. Veľmi atraktívny farebný ráz, stále treba pracovať na intenzite a čistote farby. Víťazné ceny získali na mladého holuba Z. Forgács a na starú holubicu MVDr. A. Halmo.

Strieborného bielopásavého (1) vystavil Ing. Š. Henzel. Holub bol priemernej kvality.

AOC bielopásavé (2) vystavil A. Sleziač. Holuby mali dobré postavy a veľmi zaujímavú farbu. Problémom zostáva kresba.

Čierne šupinaté (2) M. Kmeťa mali pekné postavy. Treba vylepšiť šupinatnosť a sýtosť farby.

SH červený bielopásavý starý 1,0, A162/16, 95 b, Šampión klubu 2019, chov. Ján Hybský.

Modré šupinaté (8) vystavil chovateľ Škvarenina. Krásny a atraktívny ráz. Jeho holuby získali ocenenie Víťazná kolekcia s počtom bodov 377 a výborný holub aj ocenenie Víťazná cena.

Strieborné šupinaté (2) vystavil Š. Krošlák a boli dobrej kvality.

Expozícia pokračovala skupinou **ostatné rázy variety (26)**. **Červenoplavé (8)** vystavil Š. Krošlák. Na holubicu s počtom bodov 95 získal titul Šampión. Vynikla postavou a hrvoľatosťou. Na mladého holuba tento chovateľ získal aj víťaznú cenu.

Červenoplavé jarabé (2) vystavil Š. Krošlák. Na mladú holubicu získal víťaznú cenu.

Ten istý chovateľ vystavoval aj dva modré jarabé a na starého holuba získal Víťaznú cenu.

Modré bezpásavé (6) vystavovali mladé chovateľky S. Podberská a N. Podberská. N. Podberská získala na holuba s počtom bodov 96 titul Šampión, na kolekciu s počtom bodov 379 ocenenie Víťazná kolekcia a na starú holubicu ocenenie Víťazná cena. Holuby mali dobré postavy a hrvoľatosť.

Strieborného bezpásavého (1) vystavovala S. Podberská. Vystavená holubica bola priemernej kvality.

Expozíciu SH uzatváral **1 hnedoplavý bezpásavý** od Š. Krošláka. Vystavený mladý holub bol podpriemernej kvality.

Špeciálna výstava KCHSH splnila svoje poslanie, ako prehliadka najväčšieho množstva, ale aj najvyššej kvality vystavených slovenských hrvoľiakov. Chceli by sme poďakovať všetkým, ktorí sa na jej príprave podieľali, ako aj všetkým členom klubu, ktorí prezentovali svoje holuby na tomto podujatí.

Všetci návštevníci, ako aj holubiarska verejnosť, si mohli prísť na svoje pri pohľade na krásnu expozíciu nášho jedinečného národného plemena. Jubilejnemu 70. výročiu vzniku Klubu chovateľov slovenských hrvoľiakov sa budeme venovať v ďalšom článku.

Ing. Ivan Krivosudský
tajomník a poradca KCHSH
Ivo Podberský st.
predseda KCHSH

SH izabelový bielopásavý mladý 1,0, A990/18, 95 b, Víťazná cena, chov. Zoltán Forgács.

Snáška ostatních druhů

Vajce japonské prepelice.

Japonská prepelica.

Nejčastěji jsou na našem jídelníčku vejce slepičí, zajímavá mohou být ale také vejce dalších druhů, zejména japonských nosných křepelk a perliček, chovatelé se ptají na možnost využití krutích, kachních a husích vajec v kuchyni, málokdo z nás ochutnal vejce pštrosí.

Japonské křepelky

Japonské nosné křepelky začínají snášet už ve věku šesti týdnů, ale stává se, že první vajíčka mnohdy najdeme už po pěti týdnech. Pokud mají vhodné podmínky, snáška se pohybuje okolo 300 vajec na slepičku za rok.

Hodnota vajec je poměrně vysoká, obsahují 74,6 % vody, 13,1 % bílkovin, 11,2 % tuku, aminokyseliny metionin, tryptofan, leucin a fenylalanin, z minerálních především vápník, fosfor a železo, obsahují i vitamíny, hlavně A, B1, B2 a kyselinu nikotinovou. Poměr bílku a žloutku je 65:35. Uvádí se příznivý účinek křepelčích vajec na lidské zdraví, používají se při podpůrné léčbě některých nemocí. Doba varu

je 80 sec až 1,5 min. Syrová vajíčka se rozbiřejí seknutím nožem.

Zajímavé je srovnání hmotnosti slepičích a křepelčích vajec: hmotnost křepelčích vajec (u japonských nosných křepelk) se pohybuje od 10 do 12 g (mnohdy jsou i větší), což je přibližně 10 % hmotnosti křepelky. Křepelčí vejce je jen asi pět krát lehčí než slepičí. Slepice leghornky o hmotnosti 2 kg, snáší vajíčka 55 gramová, vejce tvoří asi 2,75 % hmotnosti slepice. Co se spotřeby krmiva týká: u křepelky je do šesti týdnů asi 600 g, v období snášky denní spotřeba kolem 23 g, u slepice nosného plemene je to asi 9 kg do 20 týdne věku, poté 100 g za den.

Perlička.

Relativní užitkovost japonských křepelk je podstatně vyšší než u kura, proto pokud japonské křepelky chováme pro vejce, musíme se zaměřit na jejich výživu. Základem krmení by měla být krmná směs pro nosnice nebo krmná směs pro krůty, doplněné o zdroje bílkovin. Ve snášce by měla krmná dávka obsahovat 200 g dusíkatých látek na kilogram krmiva. Také pokud sestavujeme krmnou dávku z domácích zdrojů, nesmíme zapomenout na zdroje bílkovin, např. šrotovaný hrách, vojtěškovou moučku, přidat můžeme kyšku. Pamatujme na to, že produkovanými vejci se z organismu odčerpávají nejen bílkoviny, ale také minerály a další důležité složky, které musí zvíře dostat v krmné dávce. Pokud by je nepřijalo, odčerpávaly by se z organismu a užitkovost by se postupně snižovala.

Křepelky jsou poměrně náročné na doplňování vápníku např. ve formě drcených skořápek. Pokud mají vápníku nedostatek, mění se struktura skořápky i její barva. Vejce jsou bez skvrn, bílá nebo s nádechem do zelena popř. narůžovělá. Povrch skořápky bývá drsný, skořápka tenčí, lehce porušitelná. Taková vejce se nehodí k líhnutí, snižuje se doba jejich skladovatelnosti. V užitkovém chovu, kde chováme křepelky jen na vejce, chováme jen slepičky bez kohoutků.

Vhodné pro chov jsou snáškové klícky, které se dají umístit do více pater nad sebe. Vyrobené mohou být např. z latí potažených králíkářským pletivem. Vhodné je i dno z pletiva, kterým propadá trus na trusník. Pokud je u klecí zešíkmená podlaha, snesená vejce se „vykoulejí“ do žlábků. Na jednu slepičku se uvádí od 40 do 140 cm² podlahové plochy.

Pokud křepelky chováme ve voliére nebo na podestýlce v klecích, můžeme umístit snášková hnízda, ale většina slepiček bude snášet vejce volně po kleci. Je proto důležité zamezit znečištění vajec, a to jejich pravidelným vybíráním a udržováním čistoty podestýlky.

Morka česká sivo divoká 0,1.

Emu hnedé.

Snášku snižuje nevyhovující teplota prostředí. Optimální je teplota 18 – 24 °C. Pokud máme křepelky ustájeny v chladnější místnosti, začnou nést později a jejich vejce bývají menší. Velikost vajec a množství snesených vajec ale závisí i na délce světelného dne. Jana Nováčková ze zkušenosti uvádí, že pro snášku je důležitější délka světelného dne, než teplota prostředí. Nevhodná teplota může vyvolat pelichání a přerušit snášku až na dva měsíce.

Výživa a ustájení slepiček a kohoutků jsou důležité také při produkci násadových vajec, ovlivňují jak snášku, tak biologickou kvalitu a následně pak líhivost a životaschopnost kuřátek.

Japonské masné křepelky, pohlavně dospívají mezi šestým a sedmým týdnem věku a snáška je 25 – 30 vajec.

Perličky

Z hlediska snášky jsou pro kulinářské použití zajímavá i vejce perliček. Vejce perliček mají silnou skořápku a díky tomu delší trvanlivost (uvádí se až 11 měsíců) a menší riziko poškození skořápky. Skořápka je světle hnědá, s tmavšími skvrnkami. Vejce mají hmotnost 40 – 50 g. Perliččí vejce se vaří 3 – 5 minut a mají velmi jemnou chuť.

Perličky snášejí až 170 vajec ročně, rády ale zanášejí. Pokud snáška neodpovídá, nebo se náhle sníží, měli bychom se pokusit vejce najít. Příčinou zanášení mohou být i vnější cizopasnici. Pokud se objeví, perličky raději než na hřadech sedávají na stromech a podobně. Snášková hnízda umísťujeme v tmavé, klidné části kurníku.

Dospělé perličky můžeme krmit směsí pro nosnice, potřebný je obsah vápníku 35 g na kg. Pokud mají perličky dostatečně velký výběh a mohou si nasbírat dostatek potravy, přikrmujeme je pouze večer směsí obilovin. V době přípravy na snášku a ve snáškovém období je vhodné část obilovin podávat naklíčených.

Krúty

U krútů od 29 týdne do konce snášky používáme směs s obsahem 180 g dusíkatých látek a s vysokým obsahem vápníku (29 g/kg),

důležitý je dostatek a optimální zastoupení minerálních látek a vitamínů. Vhodný je přídavek kyšky nebo mletých kostí. V zimním období můžeme přidávat pařené brambory a vojtěškovou moučku.

U chovných krocanů se od 17. týdne krmit směsí s nízkým obsahem dusíkatých látek a nedostatkem nepostradatelných aminokyselin. Směs má vysoký obsah energie, mikroprvků a vitamínů. Dosáhne se tím snížení příjmu krmiva a redukce hmotnosti v dospělosti.

Vejce krútů se svým složením podobají vejcem slepičím. Většinu použijeme pro líhnutí, ale chovatelé někdy udávají i u brojlerových krútů časnou snášku. Vejce, která nepoužijeme k líhnutí, můžeme použít v kuchyni. Upravují se podobně jako vejce slepičí, jen dobu varu musíme přizpůsobit velikosti.

Kachny

Názory na to, zda konzumovat kachní vejce, jsou u nás rozporuplné, kachní vejce u nás nejsou obvyklou potravinou. Příčinou toho, že se používají zřídka, panuje obava ze šíření salmonel. Kachní vejce ale mají celou řadu výhod, zajímavá je snáška některých plemen kachen i složení a vlastnosti vajec.

Chuť kachního vejce je jemnější, krémovější a plnější. Jsou zkrátka lahodná. Někteří lidé, kteří trpí alergií na slepičí vejce, s těmi od kachen problémy nemají.

Skořápka kachních vajec, pokud mají kachny odpovídající výživu, je silnější, než skořápka slepičích vajec. Vejce tak mají delší trvanlivost. Skořápka je různě zbarvená podle plemen, barva je bílá, krémová i zelená. Kachní vejce mají větší žloutek než vejce slepičí. Žloutek je zbarvený do intenzivní oranžové.

Kachní vejce má více kalorií (130) než slepičí vejce (80). Uvádí se, že bílek kachních vajec obsahuje více bílkovin, než bílek vajec slepičích – zatímco v kachním vejci je 9 g bílkovin, ve slepičím jen 6 g. Žloutek kachních vajec má vyšší obsah tuku ale také více cholesterolu. 100 g kachních vajíček obsahuje

884 mg cholesterolu ve srovnání s 425 mg cholesterolu ve slepičích vejcích. Právě díky obsahu cholesterolu se nedoporučuje konzumovat kachní vejce lidem s anamnézou srdečních onemocnění.

Obsahují ale také více omega – 3 mastných kyselin, vyšší je také zastoupení vitamínu D, ovšem jen tehdy, když mají kachny k dispozici pastvu. Kachní vejce mají také více thiaminu, niacinu, riboflavinu, kyseliny pantotenové, kyseliny listové, vitamínu B6, E, A, B12 a retinolu. Složení je samozřejmě závislé na kvalitě dostupné potravy.

Kachní vejce obsahují oproti slepičím vejcím více vápníku, obsah ostatních minerálních látek je podobný, obě obsahují selen, mangan, zinek, měď, draslík, sodík, fosfor a železo. Řadí se k alkalickým potravinám, které normalizují pH těla.

Indické bežkyne.

K lidské výživě se kachní vejce mnohdy nedoporučují kvůli zvýšenému riziku výskytu salmonel. Pokud je konzumujeme, tak jen na proužky, doba vaření je alespoň 15 minut.

Některé zdroje uvádějí, že vyšší riziko nákazy salmonelami u kachních vajec v porovnání s vejci slepičími nebylo prokázáno.

Důležité je vejce pravidelně sbírat, plemena, která mají potlačenou kvokavost, zpravidla nesnáší na jedno místo. Často snáší vejce ve výběhu, kde je nebezpečí zašpinění, při chladném počasí namrznutí vajec, při teplém počasí zase znehodnocení teplem. I když i zde jsou výjimky. Letos mi všechny ruánské kachny snášely vejce do hnízd. Kachny snášejí hned ráno, při východu slunce.

Zajímavá je snáška některých plemen kachen. Vynikající snáškou jsou známy kampbelky, uvádí se až 340 vajec ročně. Kampbelka prý také byla nejlepší nosnicí, která dokázala snést 366 vajec za rok. Vzorník plemen drůbeže uvádí nejméně 140 vajec, ale také, že to často bývá mnohem více. Dobrymi nosnicemi jsou také indiští běžci. Vzorník u nich udává snášku 100 a více vajec, při vhodných podmínkách to může být až 300 vajec za rok. Stejný počet vajec snesou i welští harlekýni. Také u kachen pekingských amerických je snáška dobrá. Vzorník uvádí 130 vajec, chovatelé uvádí snášku až 150 – 200 vajec, ale některé americké stránky jen 120. Kachna divoká snese jen okolo 60 vajec, podobně kajugy, kachny overberžské a pekingské německé. Nejméně vajec snesou kachny vysokohnízdící létavé jen 12 – 15 ks, následují kachny smaragdové a zakrslé s 30 vejci. Pižmovka snese podle podmínek 40 – 50 vajec ve dvou až třech snáškových cyklech.

Kachní vejce jsou větší, než slepičí. U většiny plemen kachen i u pižmavek se uvádí minimální hmotnost násadových vajec 70 g, indických běžců, welšských harlekýnů, německých kampbelk a kajug, čárkovaných a overberžských se požaduje hmotnost 65 g, u vysokohnízdících létavých a smaragdových 50 g, u ale např. u ruánských anglických i francouzských, saských a elsberských kachen by vejce měla mít 80 g, u kachen zakrslých 30 g, u selských a křivozobých 60 g.

Kachna indického běžce o hmotnosti 1,75 kg snáší vejce s 65 g, kachna kajuga o hmotnosti 2,5 kg snáší 65 g vajec, v porovnání se slepicemi: vlaška s hmotností 2 kg snese 55 g vajec, 3 kg hempširka má vajíčka o 58 g, 3 kg velsumka vejce s 65 g.

Kachny začínají snášet mezi 4. a 7. měsícem věku. Menší plemena, např. kachny zakrslé nebo indiští běžci začínají snášet dříve, těžší plemena později. Záleží také na podmínkách chovu. V zimním období záleží zejména na délce světelného dne, ale také na výživě a dalších faktorech.

U kachen můžeme snášku uspišit a ovlivnit upravením krmné dávky. Krmná dávka pro dospělé pekingské kachny ve snášce by měla obsahovat 180 g dusíkatých látek a 11,3 MJ metabolizovatelné energie v 1 kg. Složení

Hus německá nocivá.

musíme přizpůsobit plemeni a počtu snesených vajec. Po snáškové sezoně mají chovné kachny sklon k tučnění. V tomto období je potřeba upravit krmnou dávku tak, aby neobsahovala příliš energetických krmiv např. kukuřici, brambory nebo ječmen.

Kachní vejce můžete vařit podobně, jako by ste vařili slepičí vejce, jen doba tepelné úpravy by měla být (pro jistotu) 15 minut. Skvělá jsou i michaná vejce, krémovitější a mají mnohem bohatší než michaná kuřecí vejce.

Husy

Pokud chceme, aby snáška byla co nejvyšší a kvalita násadových vajec co nejlepší, musíme tomu přizpůsobit krmnou dávku. Ta by měla alespoň 4 týdny před začátkem snášky (od konce prosince) a v průběhu snášky obsahovat více dusíkatých látek. Husy by se měly dostat do kondice, výživa má podpořit snášku a pohlavní aktivitu, ale husy nesmí ztučnět. Protože už v zimním období nebývá přístupná pastva, přidáváme sušenou vojtěšku, jetelové nebo jiné kvalitní seno. Podávat můžeme krm-

nou řepu, husy milují mrkev – jak krmnou tak konzumní, rády si pochutnají i na nastrouhané nebo mírně spařené červené salátové řepě. Zrniny – nejlépe oves – je vhodné podávat naklíčený. Nezbytný je dostatek minerálních látek a vitamínů. Pokud krmíme směsí, obsah MEN je 11,7 MJ, dusíkatých látek 160 g na kg. Po ukončení snáškového cyklu se obsah dusíkatých látek a vápníku snižuje.

Husí vejce se používají pro líhnutí, pro konzum jen velmi zřídka. Mají olejnatou příchut. Platí u nich stejně jako u kachních vajec.

Pštrosi

Pštrosí vejce jsou asi 20krát větší než vejce slepičí. Svou nutriční hodnotou se blíží spíše vajíčkům křepelčím, oproti slepičím vejcům mají o něco větší podíl žloutku.

Uvádí se, že pštrosí vejce jsou velice chutná, ale nehodí se k vaření natvrdo – pokud je vaříme, pak 60 – 90 minut. Vhodná jsou ke smažení i k pečení. Rakušané z nich vyrábí oblíbený likér.

Ing. Iveta Prombergerová, Ph.D.

Pštrosy dvojprsté.